

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LXVIII. — Izdan in razposlan dne 11. julija 1903.

Vsebina: (Št. 141 in 142.) 141. Razglas o ustanovitvi carinske in pomorsko-zdravstvene podružnice s carinsko službo v Provichio Sepurine. — 142. Dopustilnica za lokalno železnico iz Merana v Mals.

141.

Razglas ministrstev za finance in za trgovino z dne 8. junija 1903. l.

o ustanovitvi pristanske in pomorsko-zdravstvene podružnice s carinsko službo v Provichio Sepurine.

V Provichio Sepurine v Dalmaciji (finančni okraj Zader) se je ustanovila pristanska in pomorsko-zdravstvena podružnica s carinsko službo, ki je že začela svoje poslovanje.

Tej podružnici je dodeljeno enako carinsko-uradno področje kakor že obstoječim pristanskim pomorsko-zdravstvenim podružnicam s carinsko službo (spisek carinskih uradov v Dalmaciji P. IX, št. 67 ministrstvenega ukaza z dne 22. decembra 1900. l. [drž. zak. št. 14 iz l. 1901.]) in razen tega se ta podružnica pooblašča pisati izrecilni register, register za izdajo spremnic za nakazovanje tuzemskih pošiljatev vina preko morja v druga pristanišča carinskega ozemlja, register o izkaznicah — in pa izdajati cirkulacijske bolete za predmete, za katere se plačuje *daño consumo*.

Call s. r.

Böhm s. r.

142.

Dopustilnica z dne 7. julija 1903. l.

za lokalno železnico iz Merana v Mals.

Na podstavi Najvišjega pooblastila dodeljujem v porazumu z udeleženi ministrtvi delniški družbi „Vintschgaubahn“ za gradnjo in obrat lokomotivne železnice, katero bo napraviti kot pravilnotirno lokalno železnico od postaje Meran c. kr. priv. železnice Bolcan-Meran, ki jo bo ako treba preložiti, čez Naturns, Latsch, Schlanders, Laas, Eysrs in Schluderns v Mals po določilih zakona o dopušcanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238) in pa zakonov z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz l. 1895.), in z dne 21. decembra 1898. l. (drž. zak. št. 233) po pogojih in načinih, ustanovljenih v nastopnem:

§. 1.

Za železnico, ki je predmet te dopustilnice, uživa koncesionarka v členu V. zakona z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2. iz l. 1895.) omejene ugodnosti.

§. 2.

Za dopuščeno železnico dodeljuje država za dobo od časa, ko se začne obrat, do preteka 76. leta

dopustilnega trajanja poroštvo letnega čistega donosa v največjem znesku 357.000 K za ugotovitev štiri-odstotnega obrestovanja z razdolžno kvoto prednostnega zajma, katerega bo vzprejeti zastran nabave novcev in razdolžiti v zgoranjem času, in katerega nominalni znesek svoj čas določi državna uprava in to tako, da dopolni primanjkljaj državna uprava, če bi letni čisti donos ne dosegel zneska, za katerega velja poroštvo.

§. 3.

Od letnega, po §. 2. s poroštvom zagotavljenega čistega donosa je v odplačilo prednostnega zajma, ki se vzprejme, porabiti tisti znesek, ki ga določi državna uprava po razdolžnem črtežu, katerega odobri ona in po katerem je razdolžiti vso napravno glavnicu v času, dokler bo trajalo dopustilo.

Pri tem se mora prednostni zajem razdolžiti poprej nego delnice.

§. 4.

Doplačilo po prevzetem poroštvu mora državna uprava opraviti zadnji čas tri mesece po predložbi dokumentiranega letnega računa potem, ko je bil ta račun pregledan.

Erar bo pa za pogojeno obrestovanje in za poročno razdolžbo zajma ob dogovorjenih rokih dospelosti po meri potrebščine, izpravljene na podstavi proračuna o donosu, toda pridrževaje si obračun na podstavi letnega računa, dajal delna plačila tudi poprej, ako vloži koncesionarka dotično prošnjo šest tednov poprej, nego izteče rok.

Ako bi se pokazalo po dokončni ustanovitvi letnega računa, ki ga bo predložiti kolikor moči v treh mesecih po preteku obratnega leta, da so bila predplačila odmerjena previsoko, naj koncesionarka precej vrne dobljeni presežek.

Doplačilo se mora zahtevati od države zadnji čas v letu dni po preteku dotičnega obratnega leta, ker bi sicer nehala pravica do njega.

§. 5.

Z zneskom, ki ga bo plačevala državna uprava vsled prevzetega poroštva, je ravnati zgolj tako, kakor s predplačilom, ki daje obresti po štiri od sto na leto.

Kadar preseže čisti donos železnice zagotovljeno letno vsoto, tedaj se bo moral dotični prebitek precej odpraviti na državno upravo v povračilo danega predplačila z obrestmi vred tako dolgo, dokler se ta ne odplača popolnoma.

Pri tem je opravljati dospеле obresti, preden se vrnejo predplačila.

Terjatve države iz takih predplačil ali obresti, ki še niso bile plačane ob času, ko mine dopustilo ali ko se odkupi železnica, je opraviti iz še ostajajoče imovine podjetja, h kateri spada zlasti tudi odškodnina, ki se plača za odkup (§. 17).

§. 6.

Kaki stroški za beležbo efektov na domačih in vnanjih borzah, kake kuponske kolkovnine in davki, ki jih bo moralo plačevati podjetje po preteku davka prostih let, se smejo postavljati v obratni račun za razhodek.

Isto velja tudi o upravnem prispevku, ki ga bo plačevati za prednostni zajem, ki se vzprejme, in pa o kakih povračilih za davke in pristojbine, ki jih bo opravljati posojajočemu finančnemu zavodu.

Za državna doplačila ne bo plačevalo podjetje nikakega davka.

§. 7.

Gradnjo dopuščene železnice je dokončati nadalje v štirih letih, računaje od današnjega dne. Dodelano železnico je takoj izročiti javnemu prometu ter vzdrževati po nji obrat nepretrgoma ves čas, dokler bo trajalo dopustilo.

Da se bode držala gorenjega roka za gradnjo, in pa da izvrši in opremi železnico, kakor zahteva dopustilo, mora dati koncesionarka na zahtevo državne uprave zagotovilo, položivši primerno varščino v vrednostnih papirjih, v katerih se smejo naglagati novci varovancev.

Ako se ne bi izpolnjevale zgoranje dolžnosti po krivdi koncesionarke, se sme izreči, da je zapala ta varščina.

§. 8.

Da izdela dopuščeno železnico, se dodeljuje koncesionarki pravica razlastitve po določilih dotičnih zakonitih predpisov.

Ista pravica se dodeljuje koncesijonarki tudi zastran tistih dovlačnic, ki bi se morda naredile in o katerih bi državna uprava spoznala, da je njih naprava v javni koristi.

§. 9.

Koncesijonarki se je ob gradnji in obratu dopuščene železnice držati tega, kar ustanavlja ta dopustilnica, in dopustilnih pogojev, postavljenih po ministrstvu za železnice, in pa drugih ukazil, ki se dadó v tem oziru, pa tudi tega, kar velevajo semkaj mereči zakoni in ukazi, zlasti zakon o dopuščanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238) in pa obratni red za železnice z dne 16. novembra 1851. l. (drž. zak. št. 1 iz l. 1852.), potem zakoni in ukazi, ki se morda dadó v bodoče.

Kar se tiče obrata, se odpuščajo varnostne naredbе in prometni predpisi, obseženi v redu za obrat železnic in v dotičnih dodatnih določilih, toliko, kolikor se bo to z ozirom na posebne prometne in obratne razmere dopuščene železnice in sosebno na zmanjšano vozno brzino zdelo dopustno ministrstvu za železnice, in na to stran bodo veljali dotični posebni obratni predpisi, ki jih izdá ministrstvo za železnice.

§. 10.

Gradnja dopuščene železnice se izvrši po ukazih, ki jih za to izda ministrstvo za železnice, pod neposrednim vodstvom in nadzorom ministrstva za železnice, oziroma organa, ki ga ono odpošlje v to.

Gradnjo in dostavke je po podrobnem projektu in proračunu stroškov, ki se sestavi pod primernim vplivom državnih organov, oddati pod neposredno ingerencijo vlade in kolikor moči po pogojih, navadnih pri gradnji državnih železnic.

Dela za gradnjo je oddati ločeno od nabave novcev.

§. 11.

Koncesijonarka ima pravico, po pogojih, ki jih ustanovi državna uprava, vzprejeti prednostni zajem, eventualno razložen v delne zadolžnice, ki obrestuje s štirimi odstotki in se poplača v 76 letih od dne dodeljenega dopustila v nominalnem znesku, ki ga določi državna uprava.

Ta prednosti zajem naj se oddaja po ukazilih državne uprave.

Znesek resnične in pa nominalne napravne glavnice dopuščene železnice potrebuje odobrila državne uprave.

Pri tem veljaj to načelo, da se ne smejo v račun postavljati nikakoršni drugi stroški razen stroškov za sestavo projekta, za gradnjo in opravo železnice, vštévši nabavo vozil z odobrilom državne uprave res uporabljenih in prav izkazanih, in pa razen zneska za dobavo gradivne zaloge in blagajniških dotacij, katerega ustanovi državna uprava, prištévši interkalarnе obresti in razdolžne kvote, ki so bile med grajenjem res izplačane, in kar je res bilo kurzne izgube ob dobavi glavnice.

Ako bi bilo po popolni porabi prve napravne glavnice treba še drugih novih staveb, ali ako bi bilo treba pomnožiti obratne naprave, se smejo dotični stroški prišteti napravni glavnici, če je državna uprava privolila v namerjane nove stavbe ali v pomnožbo obratnih naprav, in se stroški izkažejo, kakor gré.

§. 12.

Vojaščina se mora prevažati po znižanih tarifnih cenah. Za uporabljanje vojaške tarife, odpravljaje osebe in reči se bo v tem oziru in pa gledé polajšil potujočim vojaškim osebam ravnati po določilih, ki bodo veljala vsak čas pri avstrijskih državnih železnicah.

Ta določila se uporabljajo tudi na deželno brambo in na črno vojsko obéh državnih polovic, na tirolske deželne strelce in na orožništvo, in to ne samo ob potovanju na račun državne blagajnice, ampak tudi, kadar potujejo te osebe službeno na svoj račun na orožne vaje in prigledne zборе.

Koncesijonarka je dolžna, pristopiti k dogovoru, sklenjenemu med avstrijskimi železniškimi družbami zastran nabave in imetja opravnih reči za prevažanje vojakov in pa zastran vzajemnega pripomaganja z osebjem in z vozili za večje vojaške prevoze, nadalje pristopiti k vsakikrat veljajočim predpisom o železništvu za čas vojske in pa k dodatnemu dogovoru, ki je obveljal 1. dne junija 1871. l. o prevozu takih bolnikov in ranjencev, katere je na račun vojaške blagajnice prevažati ležeče.

Vsakikrat veljajoči predpis za vojaški prevoz po železnicah, potem vsakikrat veljajoči predpisi o železništvu za čas vojske zadobé za koncesijonarko moč in veljavo z dnem, katerega se prične po dopuščenju železnici obrat. Predpisi omenjene vrste, k

se izdadó še-le po tem času, pa se ne objavijo v državnem zakoniku, zadobé za koncesijonarko* veljavnost tedaj, kadar se ji priznanijo uradoma.

Te dolžnosti ima koncesijonarka samo v toliko, kolikor se zdi njih izpolnjevanje izvršljivo z ozirom na drugotnost te progé in na olajšila, vsled tega dodeljena gledé naprave in opreme.

Koncesijonarka je dolžna, oddajaje službe se ozirati v zmislu zakona z dne 19. aprila 1872. l. (drž. zak. št. 60) na doslužene podčastnike iz vojske, vojne marine in deželne brambe.

§. 13.

Za prevažanje civilnih stražnih čet (varnostne straže, finančne straže i. e.) je slično uporabljati znižane tarifne postavke, ki veljajo za prevažanje vojakov.

§. 14.

Obrat železnice, ki je predmet te dopustilnice, bo vodila ves čas, dokler bo trajalo dopustilo, na račun koncesijonarke država, in koncesijonarka bode morala upravi državnih železnic povrniti stroške, ki ji res nastanejo po tem obratovanju ali kateri se ustanové eventualno poprek. Načini, kako je voditi ta obrat, se uravnajo z obratno pogodbo, ki se sklene med državno upravo in koncesijonarko.

Pri tem se državni upravi pridržuje, po svojem izprevidu urejati obrat, ustanavljati tarife za prevažanje oseb in blaga, kakor tudi razredbo blaga in vsa postranska določila, ki se tičejo prevažanja tovorov, potem ustanavljati vse opravé železniškega podjetja za javne službene stroke, sosebno na korist poštné uprave in državnega telegrafskega zavoda, oziraje se vsak čas na obstoječe prometne potrebe, in to tako dolgo, dokler se bo res zahtevalo državno poroštvo ali se ne vrnejo poroštvena predplačila, ki jih dá država.

Po preteku tega časa se je koncesijonarki ravnati po postavljenih obratnih pogojih, oziroma po dotičnih v obratni pogodbi ukrenjenih določilih.

Uredba tarif za osebe in blago in pa uredba oprav za javne namene se pridržuje vsakikrat zakonodajstvu, in taki uredbi se mora podvreči koncesijonarka.

§. 15.

Koncesijonarka ima dolžnost, po pogojih in pridržkih, navedenih v členu XII. zakona z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz l. 1895.), državni upravi na njeno zahtevanje vsakikrat dopuščati skupno porabo železnice za promet med že obstoječimi železnicami ali pa takimi, ki se še napravijo in bodo v državnem obratu, in to takó, da bo imela državna uprava pravico, prosto določevaje tarife, za primerno odškodnino odpravljati ali dajati odpravljati cele vlake ali posamezne vozove po vkupno porabljeni železnici ali posameznih njenih kosih.

§. 16.

Dopustilna doba in ž njo vred v §. 9., lit. b) zakona o dopuščanju železnic izrečena obramba zoper napravo novih železnic se določa na 90 let, računaje od današnjega dne, ter mine po izteku tega roka.

Državna uprava sme izreči, da je izgubilo dopustilo moč tudi pred iztekom gorenjega roka, ako se ne bi izpolnile dolžnosti, v §. 7 ustanovljene o dovršitvi gradnje in pa o začetku obrata po taki krivdi koncesijonarke, ki bi se ne mogla opravičiti v zmislu §. 11, zakona o dopuščanju železnic.

§. 17.

Državna uprava si pridržuje pravico, da sme dopuščeno železnico, ko bo dodelana in v obrat oddana, vsak čas odkupiti po nastopnih določilih:

1. Odškodnina, ki jo je dati, če se železnica odkupi, bodi v tem, da država namesto koncesijonarke prevzame, da sama plača v §. 11 označeni prednostni zajem in pa kake druge po družbi z odobrilo državne uprave v povračilo zaračunljivih napravnih stroškov (§. 11, odstavek 4) vzprejete hipotekarne dolgove v ob času odkupa še ne razdolženih zneskih, in pa da plača vrhu tega znesek v višini delniške glavnice, v kolikor ta še ni bila razdolžena v času odkupa, v gotovini ali v državnih zadolžnicah, kakor si to izbere sama, od tega plačila pa je odbiti kake terjatve države iz še ne poplačanih poroštvenih predplačil z obrestmi vred (6m5).

Državne zadolžnice je računati pri tem po tistem kurzu, ki se pokaže za poprečnega med denarnimi kurzi, kateri so se v ravno preteklem polletju uradno zaznamovali na dunajski borzi o državnih zadolžnicah enake vrste.

2. Plačavši v št. 1 predpisano odškodnino, pride država po odkupu železnice in z dnem tega odkupa brez daljnje odplate v bremen čisto, oziroma samo s še ne poplačanimi ostanki po odobrili državne uprave vzprejetih zajmov obremenjeno last in v užitek te tukaj dopuščene železnice z vsemi dotičnimi rečmi, naj bodo premične ali nepremične, vštveši tudi vozila, gradivne zaloge in blagajnične zaloge, kake dovlačnice, ki so last koncesionarke, in družbina postranska opravila, in pa iz napravne glavnice narejene obratne in glavnične reserve, kolikor niso le-te že bile porabljene namenu primerno z odobrilo državne uprave.

3. Sklep državne uprave o izvrševanju pravice državnega odkupa, ki naj se zgodi vselej s pričetkom koledarskega leta, se v obliki izjave vlade priobči železniškemu podjetju najpozneje do 31. dne oktobra neposredno zadnjega leta pred odkupom.

V tej izjavi se določí:

- a) čas, od katerega se opravi odkup;
- b) železniško podjetje, ki je predmet odkupa, in drugi imovinski predmeti, kateri morajo biti si kot pritiklina železniškega podjetja, bod si v poplačilo državnih terjatev iz poroštvenega razmerja, ali iz drugih pravnih naslovov preiti na državo;
- c) znesek odkupnine, ki jo naj plača država železniškemu podjetju, eventualno s pridržkom poznejše izprave začasno ovedene odkupne cene (št. 1) s povedbo plačilnega roka in plačilnega kraja.

4. Državni upravi se pridržuje pravica, vročivši odkupno izjavo ob enem postaviti posebnega komisarja, ki naj pazi na to, da se stanje imovine, od tega časa počenši ne izpremeni na škodo državi.

Vsaka oddaja ali obremenba nepremičnih imovinskih predmetov, navedenih v odkupni izjavi, potrebuje od časa odkupne izjave pritrditve posebnega komisarja.

Isto velja o vsakem prevzetju novih dolžnosti, ki segajo čez mejo rednega pravnega obrata ali provzročujejo trajno obremenitev.

5. Koncesionarica je dolžna poskrbeti za to, da bo mogla državna uprava dne, ki je ustanovljen za odkup, prevzeti fizično posest vseh v odkupni izjavi navedenih imovinskih predmetov.

Ako bi koncesionarica ne izpolnila té dolžnosti, ima državna uprava pravico, tudi brez privolitve

koncesionarice in brez sodnega posredovanja v fizično posest vzeti oznamenjene imovinske predmete.

Počenši s časom odkupa se bo odkupljena železnica obratovala za račun države, in potemtakem so vsi obratni dohodki na korist, vsi obratni stroški pa na škodo državi.

Čisti doneski, ki se pokažejo po obračunu do časa odkupa, ostanejo železniškemu podjetju, ki pa mora samo poravnati vse iz gradnje in obrata železnice do zgoranjega časa nastale obračunske dolžnosti in drugačne dolgove.

6. Vlada si pridržuje pravico, da na podstavi odkupne izjave (št. 3) vknjiži državno lastninsko pravico na vseh nepremičnih imovinskih predmetih, ki preidejo vsled odkupa na državo.

Koncesionarica je dolžna, dati na zahtevanje državni upravi na razpolago pravne listine, katere bi bile v ta namen morda še potrebne z njih strani.

§. 18.

Ko mine dopustilo in tistega dne, katerega mine, preide brezodplatno na državo neobremenjena lastnina in užitek dopuščene železnice in vse premične in nepremične pritikline, vštveši vozila, gradivne zaloge in blagajnične zaloge, kake dovlačnice, ki so last koncesionarice, in družbina postranska opravila in pa iz napravne glavnice narejene obratne in glavnične reserve v obsegu, povedanem v §. 17, št. 2.

Ko mine to dopustilo, in pa tudi, ko se odkupi železnica (§. 17), obdrži koncesionarica last pričuvnega zaklada, napravljenega iz lastnih donosov podjetja, in pa kar bi imela po obračunih terjati, potem tudi last posebnih naprav in poslopij, narejenih in pridobljenih iz lastne imovine, katere si je koncesionarica zgradila ali pridobila sama po pooblastilu državne uprave z izrečnim pristavkom, da té reči niso pritiklina železnice.

§. 19.

Komisar, ki ga postavi državna uprava, ima tudi pravico, kolikorkrat se mu zdi primerno, hoditi v seje upravnega sveta ali drugega zastopa, ki bo veljal za predstojništvo družbe, in pa v velike zборе, ter tam ustavljati vse sklepe in odredbe, nasprotno zakonom, dopustilo ali družbenim pravilom, oziroma kvarne javni koristi in finančni koristi poroštvu-

jočega državnega zaklada; toda v takem primeru je komisarjeva dolžnost, si izprositi precej odločilo ministrstva za železnice, katero naj se dá brez odloga in veže družbo.

§. 20.

Ako bi se poleg vsega poprednjega svarila večkrat prelomile ali opustile v dopustilnici, v do-

pustilnih pogojih ali v zakonih naložene dolžnosti, se pridržuje državni upravi nadalje pravica, poprijeti se zakonom primernih naredeb ter po okolnostih izreči, da je dopustilo izgubilo moč še pred iztekom dopustilne dobe.

Wittek s. r.